

X. Sirdoonnada

Xeeladaha Sirdoonnada

Wax badan oo aadan ogayn !

Uruurin iyo Turjumid

Cabdiraxmaam Rafiiqi

X. Sirdoonnada

Mahadnaq

Waxaa mahafleh Allaha inoo suurtagaliyay Dhammeystirka buuggaan wanaagsan, oo runtii aan filaayo in ay ku jirto xog muhiim ah oo aan aad ugu baahannahay haddii aan Soomaali nahay, in aan waxbadan ka ogaanno.

Si gaar ah waxaa aan ugu mahadcelinayaa intii igu garabsiisay soo bixista buuggaan.

Afeef

waxa aan ka afeefanayaa wixii khalad ah ee buuggaan aad ku dhex aragto waxaa aadna ogaataa in aanu ahayn mid loogu kasay ee uu yahay kama' iyo llduuf diyaarna aan u ahay in aan dib u saxo.

Coverka buugga

Hibeyn

Buuggaan waxa aan u hibeeyay Faadumo Cabdiraxmaan maxamed (Faaykiin) oo runtii Dadaal weyn galisay buuggaan in aad maanta aragtid, la'aanteedna ay adkaan lahayd in buuggaan uu soo baxo.

Tusmada buugga.

Cutubka 1-aad

Fahamka arrimaha sirdoonka

Cutubka 2-aad

dunida ugu awoodd badan iyo
sirdoonnadooda

Cutubka 3-aad

Dadkii ugu caansanaa ee sirdoonnada ahaa ee
dunida soo maray.

Cutubka 4-aad

50 Xeeladood oo cajiib ah ooay sirdoonno
fuliyeen

Cutubka 5-aad

Hubka kala duwan ee ay ay isticmaalaan
Sirdoonnada.

X. Sirdoonnada

Cutubka 1-aad

X. Sirdoonnada

Fahamka sirdoonka

Cutubkaan ma dhammeystirna isaga oo dhammeystiran haddii aad doonayso buugga soo iibso

Waa Maxay Sirdoon (Spy)?

Sirdoon (spy) waa qof ama koox si qarsoodi ah ugu hawlan urur ama dawlad si uu u helo xog muhiim ah, iyada oo aan la ogeyn ama aan la dhaadin. Shaqada sirdoonku waxay ku salaysan tahay ururinta, falanqaynta, iyo isticmaalidda xogta sirta ah ee leeyahay urur ama dowlad waxa ayna xoogga saaraan awoodaha siyaasadeed, milatariga, dhaqaalaha, iyo ammaanka ee dowlado ama ururo kale. Sirdoonnada waxaa loo adeegsadaa si loo hubiyo ammaanka qaranka, in ay ka hortagaan khataraha, iyo sidoo kale inay ogaadaan tabaha iyo istaraatiijiyadaha tartamayaasha ama cadowga.

Sirdoonku waa uu qaybo badan yahay waxaa ka mid ah:

Sirdoonka Milatariga: Waa Basaasid ku saabsan hawlgallada milatariga ee cadowga.

Sirdoonka Siyaasadeed: Waa Basaasid ku saabsan siyaasadda iyo qorshayaasha dowladaha ama ururada kale.

X. Sirdoonnada

Sirdoonka Dhaqaale: Waa Basaasidda dhaqaalaha iyo suuqa si loo ogaado suurto galnimada dhibaatooyinka ama fursadaha.

Sirdoonku waa xirfad gaar ah, oo muhiim ah, waana hawl gal leh xeerar adag iyo tabo gaar ah. Shaqaalaha sirdoonka waxaa laga doonayaa inay noqdaan kuwo fud-fudud, xeel dheer, iskudayaya in ay helaan sirta xitaa haddii ay tahay mid aad u adag in la helo. Sirdoonku waa arrin muhiim ah oo muddo dheer ka soo jiray taariikhda, waxaana lagu sameeyaa hawl gallo adag oo kala duwan oo ay ka mid yihiin basaasidda gudaha, hubinta cadowga, taageeridda siyaasadda dadyowga si xog looga helo.

1. Taariikhda Sirdoonka

Sirdoonka wuxuu leeyahay taariikh fog oo soo jirtay xilliyadii hore waxaana loo adeegsan jiray dagaallada. Basaasiddu waxa ay soo jirtay muddo dheer waxaana la basaasi jiray goobaha sirta laga heli karo oo dhan. Waxaa hawl gallo sirdoon laga sameyn jiray boqortooyooyin iyo dawladaha.

X. Sirdoonnada

Taariikhadii Hore: Xog ururinta iyo sirdoonka wuxuu ka bilaabmay xilliyo hore, gaar ahaan xilligii Masarida iyo Carabka. Sirdoonada waxay isticmaali jireen dariiqooyin fudud sida Xuruufta farta iyo qaabka caqaabka tilmaameynta si ay u ururiyaan macluumaad muhiim ah. Intii lagu jiray dagaalladii hore, si gaar ah Roomaanka iyo Giriigga, xog ururinta ayaa ahayd mid muhiim ah si loo gaaro guulaha dagaalka.

Dagaalkii Qaboobaa: Xilligan waxaa la isticmaalay sirdoon xooggan oo la xiriira taageerada khataraha siyaasadeed ee qaramada iyo cadowga labadaba. Intii uu socday dagaalkii qaboobaa, sirdoonnada sida CIA iyo KGB ayaa si weyn loogu adeegsaday dagaalka dhexdiisa.

Dagaalladii Adduunka: Intii uu socday Dagaalkii Adduunka ee koowaad iyo Dagaalkii labaad, sirdoonada waxay si weyn uga qayb qaateen ururinta xogta muhiimka ah ee u adeegsaday si loo helo guulo muhiim ah, sida xogta codsiga dagaallada militariga iyo qorshayaasha istaraatiijiga ah.

2. Shaqada Sirdoonka

X. Sirdoonnada

Sirdoonka waxaa loo adeegsadaa qaabab kala duwan iyadoo loo eegayo waxa loo baahan yahay. Qofka sirdoonka ah wuxuu noqon karaa mid ka shaqeeya gudaha ama dibadda, iyadoo laga yaabo inuu dhex galo bulshada ama meelaha qarsoodiga ah si uu u soo ururiyo macluumaad muhiim ah.

Xog-ururinta: Qofka sirdoonka wuxuu ururinayaa xog muhiim ah oo ku saabsan siyaasadda, dhaqaalaha, milatariga, ama waxyaabo kale oo muhiim ah. Qofka sirdoonku wuxuu adeegsadaa qalab gaar ah sida qalabka wax lagu dhagaysto, buugaagta sirta lagu qariyo, iyo qaabab kale oo xogta lagu helo.

Dagaalada iyo Hawlgallada: Sirdoonnada waxay sidoo kale ku lug leeyihiin hawlgallada milatariga iyo dagaallada sirdoonka. Waxaa jira xeelado iyo qorshayaal qarsoodi ah oo ay isticmaali lahaayeen ciidanka ama oo lagu guulaysan lahaa, haddaba sirdoonnadu kuwaas ayay raadiyaan oo cidda soo dirsatay u gudbiyaan.

Qorsheynta iyo Istaraatiijiyadda: Qofka sirdoonka waxaa laga doonayaa inuu ka warhayo qorsheynta oo wax ka qorsheeyo

X. Sirdoonnada

hawlgallada ciidan ee waddanka uu xogta ka rabo, isaga oo adeegsanaya xeeladdiisa sirdoon ee gaarka u ah, isagoo sidoo kale si taxadar leh ugu shaqeynaya qorshayaasha istaraatiijiga ah ee ciidamada ama dawlada.

3. Xeeladaha iyo Tabaha Sirdoonka

Sirdoonnada waxay isticmaalaan xeelado iyo tabo kala duwan si ay u gaaraan hadafkooda. Qaababkaas waxay ka mid noqon kara:

Qaabeyn iyo Qorshayn : Qorshayaal sirdoon oo dhab ah waxay ka mid yihiin xeeladaha ugu muhiimsan ee sirdoonnada. Inta badan Basaasiintu waxay isticmaalaan "urur" ama qof-ka gudaha ugu jira cadawga, kuwaas oo si qarsoodi ah xogta uga helaya cadowga.

Shakhsiyadaha Sirdoonka: basaas-ka gudaha waa shaqsiyaad u dhashay ama ka shaqeeya gudaha xafiisyada cadawga, waxaana looga baahan yahay in loo soo saaro xeelado gaar ah oo ku saabsan xog ururinta iyo ka hortagga khataraha.

Xiriirada iyo Isku-xirnaanta: Sirdoonnada waxay sidoo kale isticmaalaan xiriirro kala

X. Sirdoonnada

duwan si ay ula shaqeeyaan dawladaha ama hay'adaha kale ee la shaqeeya si ay ugu guuleystaan hawlgallada sirdoonka.

4. Sirdoonka Caalamiga ah

Sirdoonnada caalamiga ah waxay ka shaqeeyaan gudaha iyo dibadda si ay u hubiyaan ammaanka qarankooda. Dalka Maraykanka waxaa ka jira hay'ad sirdoon sida CIA, NSA, iyo FBI, halka Britain uu leeyahay MI5 iyo MI6.

Dhammaan hay'adaha sirdoonada caalamiga ah, waxay leeyihiin qorsheyaal sirdoon oo gaar ah si loo dedejiyo hawlgalada, waxayna u shaqeeyaan si madax-bannaan iyaga oo ay taageerayaan dowladaha iyo hay'adaha siyaasadeed ee kala duwan. Sirdoonada caalamiga ah waxay noqon karaan kuwa leh dabagalka milatariga, xog ururinta dhaqaalaha, iyo kuwa adeegsanaya tabaha teknolojiyadda sare.

5. Saameynta Sirdoonku ku Yeelan Karo Siyaasadda Caalamka

Sirdoonnada waxay si weyn u saameeyaan

X. Sirdoonnada

siyaasadda iyo dhaqaalaha caalamiga ah. Dagaallada sirdoonka iyo warbixinta la helay waxay noqon karaan kuwo ay ku dhashaan go'aamo siyaasadeed muhiim ah, sida wax ka qabashada khataraha milatariga ama dhaawacyada suurtagalka ah ee dhaqaalaha. Siyaasadaha sirdoonku waxay ka qeyb qaataan caqabadaha gudaha iyo dibedda ee dalkasta, iyo sidoo kale xiriirada kala duwan ee loo leeyahay dowladaha kale.

Haddaba, Sirdoonku waa Shaqo, muhiim ah oo u baahan xirfado gaar ah iyo fahamka hawlgallada qarsoodiga ah ee lagama maarmaanka u ah badbaadinta iyo horumarka dowlad ama urur. Hadafka ugu weyn ee sirdoonku waa in uu helo xog muhiim ah, ka hortago khataraha, kuna guuleysto si sax ah. Sirdoonka wuxuu leeyahay taariikh dheer oo laga bilaabo xilliyadii hore ilaa xilligan casriga ah.

Qalabka Qarsoon ee Sirdoonnada:

Sirdoonnada waxay isticmaalaan qalab aad u casri ah oo loogu talagalay in lagu fuliyo hawlgalladooda sirdoon ee qarsoodiga ah.

X. Sirdoonnada

Qalabkan waxaa ka mid ah qalabyo farsamo, qalab wax lagu dhegeysto, qalab sawireed, iyo teknoolojiyad kale oo sare. Qalabkan wuxuu muhiim u yahay sirdoonnada maadaama ay si dhakhso ah ugu ogaan karaan xaaladaha qarsoodiga ah, waxayna si buuxda ugu fulin karaan hawlgallada sirdoon ee ka dhanka ah cadowga ama si guud amniga qaranka.

Qalabka sirdoonku wuxuu noqon karaa dhowr nooc oo kala duwan, sida:

1. Qalabka Dhegeysiga

Cod-qaade: Qalabkan waxaa loo isticmaalaa in lagu dhegeysto wadahalalada qarsoodiga ah. Microphones-ka waxaa lagu dhejiyaa goobo la hubo in uu wada hadal muhiim ah ka dhacayo, oo la isku halleyn karo sida dhismayaasha cadawga, baabuurta, iyo xafiisyada. Qalabkan waxaa loo adeegsadaa ururinta xogta siyaasadeed iyo mid milatari, sida wadahalalada ciidamada ama madaxda siyaasadda.

Bugging Devices: Qalabkan wuxuu ka mid yahay qalabka ugu muhiimsan ee sirdoonadu isticmaalaan si ay xogta ugu helaan si

X. Sirdoonnada

qarsoodi ah. Waxaa loo adeegsadaa si loo dhegeysto dhismayaasha, xafiisyada, iyo xitaa telefoonada gacanta. "Bugging" waxaa loola jeedaa isku xirka qalabka dhegeysiga ee qarsoodiga ah ee meelaha la doonayo in xog laga helo.

Aaladda Dhegeysiga Telefanka: Sirdoonnada casriga ah waxay adeegsadaan qalabyo casri ah si ay u dhegeystaan wicitaannada telefoonada gacanta ee cadowga ama kuwa ay ka shakiyaan. Tani waxay noqon kartaa mid awood u leh inay dhegeysato nidaamka elektiroonigga ee codka, iyadoo loo isticmaalayo farsamooyin casriga ah oo adag.

.....

.....

.....

5. Qalabka Ilaalinta iyo Ka-hortagga

Jamming Devices: Jamming-ka waa qalab loo adeegsado in lagu hakiyo isgaarsiinta, si looga hortago cadawga iyo dadkii kale ee u warbixin lagaa ay isku xirmaan ama ay

X. Sirdoonnada

helaan xog gaar ah. Tani waxay muhiim u tahay in la xakameeyo xaaladaha ama hawlgallada sirdoonka ee ay cadowga iyo kooxaha kale u isticmaalaan isgaarsiinta si ay u helaan xog qarsoodi ah.

Counter-surveillance Equipment: Qalabkan waxaa loo adeegsadaa in lagu baaro oo dagaallamo dadka kale ee isku dayaya inay dhegeystaan ama la socdaan hawlgalka sirdoon. Qalabka noocan ah waxaa ka mid ah radar-yo iyo scanner si loo ogaado haddii qalab dhegeysi la soo dhex galiyay deegaanka.

6. Qalabka Kombuyuutarka iyo Internetka

Dark Web and Deep Web: Sirdoonnada casriga ah waxay sidoo kale isticmaalaan meelo gaar ah oo aan caadi ahayn sida Dark Web iyo Deep Web si ay xog uga helaan cadowga ama ururada la doonayo in la ilaaliyo. Meelahan waxay sirdoonnada u ogolaadaan inay si qarsoodi ah u wadaagaan xogta, waxayna oggolaanayaan in la fuliyo hawlgallo sirdoon oo heer sare ah.

Artificial Intelligence (AI): Teknoolojiyadda casriga ah sida AI iyo Machine Learning ayaa

X. Sirdoonnada

sidoo kale si weyn u saameysay hawlgallada sirdoon ee casriga ah. Sirdoonnada waxay adeegsanayaan AI si ay u baaraan xog badan, u helaan isbeddelada ku jira siyaasad ama dhaqaalaha, iyo inay ogaadaan khataraha khuseeya hawlgalladooda.

Qalabka qarsoodiga ah ee ay sirdoonnada isticmaalaan wuxuu muhiim u yahay hawlgallada sirdoon ee ay fulinayaan, si ay u helaan xogta muhiimka ah, u ilaaliyaan ammaanka qaranka, iyo si ay ugu guuleystaan hawlgallada dagaallada milatari, siyaasadeed iyo dhaqaale. Teknoolojiyadda casriga ah ee la isticmaalo, sida satelayt-ka, hacking, iyo qalabka dhagaysiga, waxay fursad u siinayaan sirdoonnada inay u hawlgalaan si qarsoodi ah oo aan la ogaan. Xeeladaha iyo qalabkan waxay awood u siinayaan sirdoonnada inay si fudud u ururiyaan xog muhiim ah, u xakameeyaan khataraha, iyo inay si guul leh ugu dhammeeyaan hawlgalladooda. Sirdoonku wuxuu noqday mid ku tiirsan tignoolajiyada sare ee joogtada ah, iyadoo sirdoonadu mar walba u baahan yihiin qalab iyo xeelado cusub si ay u gaaraan hadafka ay ka leeyihiin hawlgalladooda basaasidda ah.

X. Sirdoonnada

Cutubka 2-aad

Waddannada dunida ugu awoodda badan iyo
Sirdoonnadooda

Dalalka awoodda leh sidoo kale waxa ay

X. Sirdoonnada

leeyihiin sirdoonno awood leh, waxa aan baranaynaa sirdoonnada ugu awoodda badan, sida ay u shaqeeyaan, iyo taariikhda aasaaskooda:

1.

HUMINT (Human Intelligence): Xog ururinta iyadoo la adeegsanayo ilo bini'aadam ah oo ku jira dalal kala duwan, oo ay ku jiraan shaqaale diplomatik ah, shaqaale NGO, iyo xiriiryo sir ah.

SIGINT (Signals Intelligence): Ka faa'iidaysiga dhegeysiga isgaarsiinta iyo elektarooniga ah ee qarsoodiga ah, sida taleefanada, emails, iyo isgaarsiinta kale ee caalamiga ah.

Techniques: CIA waxay sidoo kale isticmaashaa tignoolajiyada sare si loo helo xog qarsoodi ah, iyadoo si gaar ah u adeegsaneysa hababka cusub ee sirdoonka farsamada, sida weerarka cyber iyo xog-ururin ka timaadda satelites iyo nidaamyada radar-ka.

Aasaaska iyo Ujeedada: CIA waxaa aasaasay Harry S. Truman, madaxweynaha Mareykanka, si loo mideeyo xog-ururinta

X. Sirdoonnada

sirdoon ee dalalka kale iyo gudaha. Ujeedada ugu weyn ee CIA waa inay ilaaliso amniga gudaha ee Mareykanka iyo ka hortagga khataraha dibedda, gaar ahaan argagixisada iyo hanjabaadaha hubka nukliyeerka.

2. Ruushka - FSB (Federal Security Service of the Russian Federation)

Goorta la Aasaasay: 1995 (ka dib burburkii KGB)

Sida ay u Shaqeeyso: FSB waxay tahay hay'adda sirdoonka iyo amniga gudaha ee Ruushka, waxayna ka mas'uul tahay la socodka falalka khatarta ah ee gudaha dalka. FSB waxay sidoo kale ku lug leedahay ilaalinta xasiloonaada gudaha, kormeerka dadka siyaasadda ka soo horjeeda, iyo ka hortagga falalka argagixisada. FSB waxay leedahay awood ballaaran oo ku saabsan xakamaynta warbaahinta iyo cabbirka kormeerka bulshada.

HUMINT iyo Cyber Intelligence: FSB waxay si gaar ah uga faa'iideysataa kormeerka bulshada, dabagalka iyo isticmaalka tiknoolajiyada si loo ogaado dhaqdhaqaaqyada mucaaradka iyo kooxaha

shisheeye ee ay Ruushka ka aragti duwan yihiin.

Xog Ururinta Caalamiga ah: FSB waxay sidoo kale ka qeyb qaadataa hawlgallada sirdoon ee dibedda, iyadoo iskaashi la leh hay'ado kale sida SVR (Russian Foreign Intelligence Service). FSB waxay ka shaqeysaa sidii ay u ilaalin lahayd danaha Ruushka ee gudaha iyo gobolka.

3. Israa'iil - Mossad

Goorta la Aasaasay: 1949

Sida ay u Shaqeyso: Mossad waa hay'adda sirdoonka ee Israa'iil, waxayna ka shaqeysaa ururinta xogta la xiriirta amniga qaranka ee Israa'iil iyo la dagaallanka argagixisada iyo kooxaha xagjirka ah ee gobolka. Mossad waxay u taagan tahay "Maaraynta Xogta Caalamiga ah. Waxay si gaar ah ugu takhasustay falalka sirdoonka ee dibedda iyo ilaalinta amniga Israa'iil ee caalamka.

HUMINT: Mossad waxay si gaar ah ugu shaqeysaa hawlgallada sirdoonka ee bini'aadamka, iyadoo ilaalineysa xiriiryo sir

X. Sirdoonnada

ah oo ka dhexjira dalalka Carabta, Iran, iyo kooxaha xagjirka ah ee gobolka.

Xog Ururinta Farsamo: Mossad waxay isticmaashaa farsamooyin badan oo sirdoon ah, oo ay ku jiraan dabagalka, xarumaha xog-ururinta, weerarada internetka iyo tignoolajiyada si ay u ogaato xog muhiim ah oo la xiriirta argagixisada.

Aasaaska: Mossad waxaa la aasaasay 1949 kadib markii Israa'iil ay madax-bannaani ka heshay maamulka Ingiriiska ee Falastiin. Waxay noqotay hay'ad muhiim ah oo ka qaybqaadata difaaca Israa'iil iyo hawl-gallada ka dhanka ah ee khatarta ku ah Israa'iil.

4. United Kingdom - MI6 (Secret Intelligence Service)

Goorta la Aasaasay: 1909

Sida ay u Shaqeeyso: MI6 (magaca rasmiga ah ee "Secret Intelligence Service") waa hay'adda sirdoonka dibadda ee UK, waxaana lagu aasaasay 1909 si ay uga hortagto khataraha Jarmalka ee xilligii Dagaalkii Koowaad ee Adduunka. MI6 waxay ka shaqeysaa ururinta xogta muhiimka ah ee la

X. Sirdoonnada

xiriirta siyaasadda, dhaqaalaha, iyo milatariga ee dalalka kale, waxaana ay qayb ka tahay falalka sirdoonka ee caalamiga ah.

HUMINT iyo SIGINT: MI6 waxay isticmaashaa laba hab oo muhiim ah: xog-ururinta bini'aadamka (HUMINT) iyo isgaarsiinta sirta ah (SIGINT). Hay'adda waxay adeegsataa xiriiryo sir ah oo ka dhex jira dunida, si loo ogaado qorshayaasha iyo dhaq-dhaqaaqyada ka dhanka ah UK iyo xulafadeeda.

Cilmi-baaris iyo Tababar: MI6 waxay leedahay xarumo tababar oo ka shaqeeya sidii loo baran lahaa xirfadaha sirdoonka, gaar ahaan dabagalka, baarista kooxaha argagixisada, iyo la socodka xukuumadaha xulafada ah.

Aasaaska: MI6 waxaa aasaasay Sir George Mansfield Smith-Cumming 1909 si loo ururiyo xog muhiim ah oo ku saabsan Jarmalka. Waxay noqotay mid ka mid ah hay'adaha sirdoonka ugu awoodda badan ee caalamka.

5. Shiinaha - MSS (Ministry of State Security)

Goorta la Aasaasay: 1983

Sida ay u Shaqeyso: MSS waa hay'adda sirdoonka ee Shiinaha, waxayna ka shaqeysaa ilaalinta ammaanka qaranka, ururinta xogta sirta ah, iyo la socodka falalka khatarta ah ee gudaha iyo dibedda. MSS waxay diiradda saartaa xakamaynta kooxaha siyaasadeed ee gudaha, ka hortagga falalka argagixisada, iyo la socodka xiriirada siyaasadeed ee caalamka.

Cyber Intelligence iyo HUMINT:

MSS waxay adeegsataa farsamooyin casri ah oo ku saabsan weerarada cyber-ka iyo falalka sirdoon ee dhanka bini'aadamka (HUMINT), iyadoo si weyn ugu xirfadaysan hawlgallada la xiriira ururinta xogta teknolojiyadda iyo ta internetka.

Xog Ururinta iyo Kormeerka Bulshada: MSS waxay isticmaashaa tignoolajiyada casriga ah si ay u xakameyso warbaahinta gudaha, iyadoo si dhow ula socota dhaq-dhaqaaqyada bulshada iyo siyaasadda Shiinaha.

Aasaaska: MSS waxaa la aasaasay 1983, ka dib markii ay heshay mas'uuliyad ka badan

X. Sirdoonnada

KGB-ga, waxaana loo oggolaaday inay si madax-bannaan u kormeerto siyaasadda gudaha iyo dibedda ee Shiinaha.

6. Pakistan - ISI

Sirdoonnada: ISI (Inter-Services Intelligence).

Goorta la aasaasay: 1948.

ISI waa hay'adda sirdoonka ugu weyn ee Pakistan, waxaana loo aasaasay inay ilaaliso amniga gudaha iyo difaacdo danaha Pakistan, gaar ahaan gobolka Koonfurta Aasiya. ISI waxay caan ku tahay in ay leedahay awood xooggan oo sirdoon dibadeed iyo gudeedba, gaar ahaan ka hortagga khataraha amni ee ka imanaya dalka India, Afghanistan, iyo kooxaha argagixisada ee gobolka sida Taliban iyo al-Qaeda.

ISI waxay si joogto ah ugu hawlgashaa gobolka, iyadoo la socota hawlgallada argagixisada iyo kooxaha xagjirka ah ee ka hawlgala Koonfurta Aasiya. ISI waxay si gaar ah uga hawlgashaa la-dagaallanka argagixisada iyo taageerada kooxaha isku dhafan ee taageersan siyaasadaha Pakistan.

Farsamooyinka: HUMINT, SIGINT, Cyber

Intelligence, Satellite Intelligence.

Saameynta:

ISI waxay muhiim u tahay la dagaallanka Taliban iyo al-Qaeda ee Afghanistan, iyadoo taageerta milatariga iyo kooxaha xagjirka ah ee ay ka soo horjeedaan xiisadaha ka jira gobolka.

ISI waxay qayb ka tahay siyaasadda gudaha ee Pakistan, iyadoo ilaalisa xasilloonida gudaha iyo ka hortagga falalka siyaasadeed ee khatarta gelin kara amniga qaranka.

ISI waxay sidoo kale saameyn weyn ku leedahay xiriirka dhex mara India iyo Pakistan, iyadoo ka qayb qaadata hawlgallada sirdoon ee labada dal.

7. Faransiiska - DGSE (Directorate-General for External Security)

Goorta la Aasaasay: 1982

Sida ay u Shaqeyso: DGSE waa hay'adda sirdoonka dibedda ee Faransiiska, waxaana aasaasay François Mitterrand. DGSE waxay mas'uul ka tahay ururinta xogta sirta ah ee la xiriirta amniga qaranka Faransiiska, gaar

X. Sirdoonnada

ahaan arrimaha caalamiga ah. Hay'adda waxay si gaar ah uga shaqeysaa falalka sirdoonka ee dibedda, iyadoo xoogga saaraysa ka hortagga argagixisada, ilaalinta danaha Faransiiska ee caalamka, iyo ka hortagga khataraha milatari iyo siyaasadeed ee ka imaanaya dalalka kale.

HUMINT (Human Intelligence): DGSE waxay xoogga saartaa ururinta xogta bini'aadamka iyadoo ka shaqeyneysa xiriiryo sir ah oo ka dhex jira ururada argagixisada iyo dawladaha xulafada ah.

SIGINT (Signals Intelligence): DGSE waxay sidoo kale isticmaashaa sirdoon farsamo, iyadoo ka faa'ideysanaysa dabagalka isgaarsiinta caalamiga ah ee dhanka telekominka, internetka, iyo hababka kale ee isgaarsiinta.

Xog-ururin Bini'aadamka (HUMINT): DGSE waxay si weyn ugu lug leedahay hawlgallada sirdoon ee bini'aadamka, iyadoo isticmaalaysa ilo sir ah oo ku dhex jira dalalka ay Faransiiska xiisaynayso.

Aasaaska: DGSE waxaa la aasaasay 1982 ka dib markii loo baahday in la sameeyo hay'ad

madax-bannaan oo ka shaqeysa sirdoonka dibedda. Waxay ka madax-bannaan tahay hay'adaha kale ee amniga gudaha sida DST (Direction de la Surveillance du Territoire).

8. Hindiya - RAW (Research and Analysis Wing)

Goorta la Aasaasay: 1968

Sida ay u Shaqeeyso: RAW waa hay'adda sirdoonka dibedda ee Hindiya, waxaana loo aasaasay si looga hortago khataraha argagixisada iyo dhismaha xiriirro siyaasadeed iyo milatari oo ku saabsan gobolka. RAW waxay diiradda saartaa ururinta xogta muhiimka ah ee la xiriirta khataraha gudaha iyo dibadda ah ee Hindiya, iyadoo ka shaqeysa dhinacyada amniga iyo siyaasadda.

HUMINT: RAW waxay isticmaashaa hawlgallo sirdoon oo bini'aadamka ah si ay u ururiso xogta, iyadoo ka shaqeysa kooxaha sirdoonka ee gudaha iyo dibedda.

SIGINT iyo Cyber Intelligence: RAW waxay sidoo kale ku hawl gashaa ururinta xogta

farsamo ee caalamiga ah, iyadoo adeegsata tiknoolajiyada cusub ee dhanka internetka iyo weerarada cyber.

Ka Hortagga Argagixisada: RAW waxay sidoo kale ka shaqeysaa hawlgallo caalami ah si looga hortago falalka argagixisada ee ka yimaada dalalka deriska ah sida Pakistan.

Aasaaska: RAW waxaa la aasaasay 1968 ka dib markii Hindiya ay u baahatay hay'ad awood u leh inay ka hortagto khataraha amniga ee soo food saartay. Waxaa aasaasay Indira Gandhi, madaxweynihii hore ee Hindiya.

9. Jarmalka - BND (Bundesnachrichtendienst)

Goorta la Aasaasay: 1956

Sida ay u Shaqeyso: BND waa hay'adda sirdoonka ee Jarmalka, waxaana aasaasay Dowladda Jarmalka ee Galbeed ka dib Dagaalkii Labaad ee Adduunka. BND waxay ka shaqeysaa ururinta xogta sirta ah ee la xiriirta amniga qaranka iyo la socodka arrimaha caalamiga ah ee Jarmalka. Waxay leedahay awood weyn oo ku saabsan

kormeerka siyaasadda gudaha iyo dibedda.

SIGINT: BND waxay ka faa'ideysataa kormeerka isgaarsiinta caalamiga ah, iyadoo isticmaasha qalabka teknolojiyada sare sida satelites iyo nidaamyada radar-ka si ay u ururiso xogta muhiimka ah.

HUMINT: BND waxay sidoo kale isticmaashaa hawlgallo sirdoon oo bini'aadamka ah si ay u ogaato macluumaad la xiriira amniga qaranka.

Cyber Intelligence: BND waxay adeegsataa tiknoolajiyada casriga ah ee cyber, si loo ogaado weerarada internetka iyo khataraha ka yimaada kooxaha xagjirka ah ee internetka ku jira.

Aasaaska: BND waxaa aasaasay West Germany (Jarmalka Galbeed) ka dib markii la ogaaday baahida loo qabo hay'adda sirdoon oo qaabilsan ilaalinta amniga qaranka ee Jarmalka kadib burburkii Nazi Germany. BND waxay qayb ka noqotay adeegyada sirdoon ee NATO.

10. Koonfurta Kuuriya - NIS (National Intelligence Service)

Goorta la Aasaasay: 1961

Sida ay u Shaqeyso: NIS waa hay'adda sirdoonka ugu weyn ee Koonfurta Kuuriya, waxaana la aasaasay 1961 si loo ilaaliyo amniga gudaha iyo dibedda ee dalka, gaar ahaan la dagaallanka hanjabaadaha ka imanaya waddanka waqooyiga kuuriya (North Korea). NIS waxay leedahay awood ballaaran oo ku saabsan falanqeynta amniga gudaha, ururinta xogta sirta ah, iyo la socodka siyaasadda gobolka.

HUMINT: NIS waxay diiradda saartaa ururinta xogta bini'aadamka ee la xiriiirta kooxaha argagixisada iyo dhaq-dhaqaaqyada siyaasadeed ee saameeya Koonfurta Kuuriya.

SIGINT: NIS waxay sidoo kale si weyn ugu hawlan tahay ka hortagga weerarada cyber-ka iyo dabagalka isgaarsiinta sirta ah ee ka imanaya Waqooyiga Kuuriya.

Ka Hortagga Argagixisada: NIS waxay sidoo kale ka shaqeysaa la socodka kooxaha xagjirka ah iyo ka hortagga khataraha argagixisada ee ka imaanaya dalalka deriska ah.

X. Sirdoonnada

Aasaaska: NIS waxaa la aasaasay 1961 kadib afgambigii militariga ee Koonfurta Kuuriya. Ujeedada ugu weyn ee NIS waxay ahayd inay ilaaliso amniga gudaha ee dalka, gaar ahaan khataraha ka yimaada Waqooyiga Kuuriya.

Sirdoonnada caalamiga ah waxay muhiim u yihiin ilaalinta amniga qaranka, ka hortagga argagixisada, iyo xoojinta awoodda siyaasadeed ee dalalka. Hay'adaha sirdoonka ee ugu awoodda badan waxay isticmaalaan farsamooyin kala duwan oo isugu jira hawlgallo bini'aadamka (HUMINT), kormeerka isgaarsiinta (SIGINT), tiknoolajiyada casriga ah (cyber intelligence), iyo isku xirka hay'adaha sirdoonka caalamiga ah si ay u soo ururiyaan xog muhiim ah oo saameyn ku leh siyaasadda, dhaqaalaha, iyo amniga caalamka. Dhammaan hay'adahani waxay ka qayb qaateen sidii loo difaaci lahaa danaha qaranka iyo sidii looga hortagi lahaa khataraha dibedda.

Curubka 3-aad

**Dadkii Ugu Caansanaa ee Sirdoon
ahaa ee** Dunida Soo Maray, Waxyaabihii
ay Qabteen,

Sirdoonku waa xirfad sare oo dad badan oo caan ah ay ku guuleysteen. Qaar ka mid ah dadkaas waxay noqdeen kuwo caalami ah oo caan ku noqday hawlgalladooda sirdoon, qaar kalena waxay noqdeen sheekooyin dhiirrigeliya ama kuwa cajiibka ah ee laga qoray taariikhda. Halkan waxaa ku xusan qaar ka mid ah dadkii ugu caansanaa ee sirdoon ahaa ee dunida soo maray, iyo qisooyinka ay leeyihiin.

1. Sir Francis Walsingham (1530–1590)

Francis Walsingham wuxuu ahaa Sirdoonkii ugu caansanaa ee Boqoradda Elizabeth I ee Ingiriiska, wuxuuna si weyn uga qeyb qaatay guusha Ingiriiska ee dagaalka Armada Spanish ee 1588. Walsingham wuxuu abuuray shabakad sirdoon oo awood leh,

isagoo adeegsanaya diplomasiyadda iyo xog-ururinta qarsoodiga ah si uu u ilaaliyo boqoradda iyo qaranka Ingiriiska. Walsingham wuxuu ahaa mid aad ugu xeel dheer ka hortagga xukunka Catholicism ee ku lug lahaa ururada dadban ee gudaha Ingiriiska iyo kooxaha ka soo horjeeda Boqoradda Elizabeth.

Walsingham wuxuu sidoo kale gacanta ku dhigay xog ururin sir ah oo ku saabsan Philip II ee Spain, isagoo ogaaday qorshayaashii Spain ee ku aaddanaa weerarka Ingiriiska. Si uu Boqoradda u xaqiijiyo ammaanka, wuxuu amray inay isticmaalaan farsamooyinka sirdoon ee casriga ah sida cod-dhagaysiga iyo hawlgalka la xiriira sirdoonka.

2. Eli Cohen (1924–1965) –

Eli Cohen wuxuu ahaa basaas caan ah oo Israeli ah, oo loo yaqaan "The Spy Who Was Hanged". Cohen wuxuu ka shaqeeyay sirdoonka Israel ee Mossad waxaana loo dhiibay hawlgal gudaha Syria. Cohen wuxuu galay Syria isagoo ah nin reer Syria ah oo magaciisa laga beddelay (kaliya la yiraahdo "Kamel Amin Thaabet"). Wuxuu si dhakhso ah ugu dhex milmay siyaasadda gudaha ee Syria,

X. Sirdoonnada

isaga oo noqday mid xiriir dhow la leh madax sare, sida Wasiirka Difaaca ee Syria.

Xogaha uu ururiyay waxay ka caawiyeen Israel inay si weyn uga faa'iideystaan, gaar ahaan dhinacyada istiraatiijiyadeed ee dagaalka. Cohen wuxuu helay xog muhiim ah oo ku saabsan meelaha qarsoodiga ah ee milatariga Syria iyo xog muhiim ah oo ku saabsan hawlgalka milatariga Syria ee ku wajahan Israel. Si kastaba ha ahaatee, Eli Cohen waxaa la xiray kadib markii ay sirdoonnada Syria ogaadeen xogta uu hayay, waxaana la soo qabtay, xukunkuna wuxuu ku dhamaaday in lagu toogto 1965.

3. Mata Hari (1876–1917)

Waxyaabaha ay qabatay:

Mata Hari, oo magaceedu yahay Margaretha Geertruida Zelle, waxay ahayd naag caan ah oo u dhalatay dalka Holland oo noqotay gabdhaha ka niikiya "dancing girl" gudaha Paris xilligii dagaalkii Adduunka ee Kowaad. Mata Hari waxay u muuqatay qof caadi ah oo ka qeyb galaysa bulshooyinka sare, laakiin

X. Sirdoonnada

waxay ahayd basaas ka shaqeyneysay Jarmalka.

Mata Hari waxay ahayd sirdoonad caan ah, waxaana la aaminsan yahay inay soo aruurisay macluumaad muhiim ah oo la xiriira xogta milatariga France ee dagaalka. Waxaa la sheegay in mata hari ay ka shaqeysay ururada sirdoonka Germany, taas oo horseeday inay u socoto labada dhinac ee dagaalka, si aanay cidna uga shakin.

Waxaa la qabtay Mata Hari markii Fransiisku ogaaday inay qeyb ka ahayd sirdoonada Jarmalka. Waxaana la maxkamadeeyay oo lagu xukumay toogashada 1917. Hase yeeshee, waxa la ogaaday in aysan sirdoon toos ah ahayn ee ay ahayd qof la adeegsanayo oo marba dhinac uu u adeegsanayo sidii ay hawsha ugu fududeyn lahayd.

4. Richard Sorge (1895–1944) – Sirdoonkii Xilliga Dagaalka Adduunka ee Labaad

Waxyaabaha uu qabtay:

Richard Sorge wuxuu ahaa Sirdoon Jarmal ah

X. Sirdoonnada

oo u shaqeynayay Soviet Union xilliga Dagaalkii Adduunka ee Labaad. Wuxuu si guul leh u soo ururiyay macluumaad muhiim ah oo ku saabsan qorshayaasha Nazi Germany iyo dhaq-dhaqaaqyada milatariga ee Japan. Waxa uu si gaar ah uga warhagay qorshayaasha Jarmalka ee ku aaddan dagaalka Ruushka, iyo diyaarinta weerar toos ah oo ay ka qaadi doonaan Union Soviet.

Sorge wuxuu ka shaqeynayay gudaha Tokyo, wuxuuna xiriir joogto ah la lahaa saaxiibo muhiim ah oo ka tirsan sirdoonka Soviet, sida KGB. Waxa uu ku guuleystay inuu ka hortago qorshayaasha Jarmalka ee dagaalka Stalingrad, isagoo ku wargeliyay Soviet Union waqti ku haboon. Waxaa loo arkay inuu yahay mid ka mid ah sirdoonada ku guuleysta ee Dagaalkii Adduunka ee Labaad.

Si kastaba ha ahaatee, Richard Sorge waa la qabtay, waana la toogtay isagoo la xukumay 1944. Waxaa la ogaaday in macluumaadka uu helay uu si weyn ugu faa'iidaystay Soviet Union dagaalkii adduunka ee labaad.

5. George Blake (1922–2020)

Waxyaabaha uu qabtay:

George Blake, oo ahaa sirdoon Ingiriis ah oo u shaqeynayay MI6, wuxuu ka mid ahaa dadka ugu caansanaa ee galay sirdoon ka dhan ah dowladda Ingiriiska, isagoo si hoose ugu shaqeynayay Soviet Union. Blake wuxuu ahaa sirdoon dhallinyaro ah oo loogu talagalay inuu xog ururiyo, laakiin markii dambe wuxuu ku sii jeestay Soviet Union, isagoo siiyay xog muhiim ah oo ku saabsan hawlgallada sirdoonka ee MI6 ee gudaha Yurub.

Blake wuxuu muujiyay rabitaan xooggan oo uu ku taageeray Soviet Union, waxaana uu ka qeyb qaatay xog ururinta ee looga hortagayo xiisadaha milatari ee soo baxa, isagoo u sheegay in Ingiriisku uu ku hawlan yahay hawlgallo xasaasi ah. Blake waxaa la xiray kadib markii la ogaaday inuu yahay sirdoon ka tirsan Soviet Union, waxaana lagu xukumay xabsi mudo dheer.

6. Kim Philby (1912–1988)

Kim Philby wuxuu ka mid ahaa xubnaha ugu caansan ee sirdoonka ka tirsan MI6 ee Ingiriiska, laakiin waxaa la ogaaday in uu si

X. Sirdoonnada

qarsoodi ah uga shaqeynayay KGB ee Ruushka. Philby wuxuu qeyb ka ahaa kooxda Cambridge Five, taas oo ahayd shabakad sirdoon oo reer Ingiriis ah oo u shaqeynayay Soviet Union intii lagu guda jiray Dagaalkii Qaboobaa. Philby wuxuu ururiyay macluumaad muhiim ah oo la xiriira hawlgallada sirdoonka ee galbeedka, isagoo la shaqeeyay Ruushka.

7. Antonio J. Mendez (1940–2018)

Antonio Mendez wuxuu ahaa CIA ah oo caan ku noqday hawlgalladiisa xasaasiga ah, sida Operation Canadian Caper, oo uu si guul leh uga soo saaray lammaane safiirro ah oo ka socday Maraykanka iyo Canada gudaha Iran. Qorshahan sirdoon ee la xiriira dad ganacsi ah ayaa si cajiib ah loogu guuleystay iyadoo la kaashanayay farsamooyinkiisa sirdoon ee heerka sare ah.

8. Allen Dulles (1893–1969)

Allen Dulles wuxuu noqday isku duwaha CIA oo aad u caan ah, waxaana uu ka qeyb qaatay hawlgallada muhiimka ah ee caalamiga ah sida Bay of Pigs iyo hawlgallada ay CIA ka fulisay Cuba, Iran, iyo Korea. Dulles wuxuu

qeyb weyn ka ahaa dagaalka Qaboobaha, gaar ahaan sidii loo wiiqi lahaa awoodda Soviet Union.

9. Vasily Mitrokhin (1922–2004)

Vasily Mitrokhin wuxuu ahaa sir-ururiye ka tirsan KGB ee Ruushka. Wuxuu helay xog badan oo muhiim ah oo ku saabsan hawlgallada sirdoon ee Soviet Union, oo uu xafiday muddo dheer, kadibna wuxuu ku wareejiyay MI5 ee Ingiriiska, taasoo sababtay inay ogaadaan shaqooyinka qarsoodiga ah ee KGB iyo GRU.

10. Valerie Plame (1963–)

Valerie Plame waxay ahayd xubin ka tirsan CIA, waxaa ayna ka qeyb qaadatay hawlgallo sirdoon oo khuseeya hubka nukliyeerka ee Iraq. Waxaa la sheegay in macluumaad lagu faafiyay warbaahinta kadib markii uu soo dhammaaday wajigii koowaad ee hashii ay wadday.

11. Hanssen (Robert Hanssen)

X. Sirdoonnada

Robert Hanssen wuxuu ahaa basaas ka tirsan FBI ee Maraykanka, balse waxaa lagu ogaadey inuu ahaa sirdoon u shaqeynayay Soviet Union iyo Russia muddo sanado ah. Hanssen wuxuu u soo bandhigay Ruushka macluumaad muhiim ah oo ku saabsan hawlgalada sirdoon ee Maraykanka, waxaa uuna ka mid ahaa sirdoonno hayey xog ku saabsan NATO, ka warqabka dagaallada qabow, iyo nidaamyada difaaca ee Maraykanka. Wuxuu ahaa mid aad u sir badan oo aan la ogaan illaa markii ugu dambeysay ee uu khiyaameeyay waddankiisa. Robert Hanssen waxaa la xiray 2001, waxaana lagu xukumay xabsi daa'in.

12. Klaus Fuchs

Klaus Fuchs wuxuu ahaa saynisyahan Jarmal ah oo ka shaqeynayay Manhattan Project ee Maraykanka, isagoo ahaa mid ka mid ah kuwa ka qeyb qaatay horumarinta hubka nukliyeerka ee Maraykanka. Fuchs wuxuu ka soo baxay Germany wuxuuna u shaqeynayay Soviet Union. Wuxuu si qarsoodi ah ugu gudbiyay macluumaadka ku saabsan bomba nukliyeerka ee Maraykanka si uu Ruushka

X. Sirdoonnada

uga caawiyo horumarka hubka nukliyeerka. Fuchs waxaa la qabtay 1950, waxaana lagu xukumay 14 sano oo xabsi ah, kadibna waxaa lagu wareejiyay Soviet Union markii la sii daayay.

13. John Walker

John Walker wuxuu ahaa mid ka mid ah sirdoonada ugu caansan ee ka tirsan ciidanka badda ee Maraykanka. Wuxuu noqday sirdoon u shaqeynayay Soviet Union isagoo si joogto ah u gudbin jiray xogta ku saabsan nidaamyada qarsoodiga ah ee Maraykanka sida marinka badda, nidaamyada radar iyo hawlgalada sirdoonka. Walker wuxuu si gaar ah ugu biiray ururada sirdoonka KGB ee Ruushka, wuxuuna gudbiyay xog muhiim ah oo ku saabsan hawlgalada ciidamada Maraykanka. Waxaa la qabtay 1985, waxaana xukumay 25 sano oo xabsi ah.

14. Julius iyo Ethel Rosenberg

Julius iyo Ethel Rosenberg waxay ahaayeen lammaane reer Yahudi ah oo laga shakiyay

X. Sirdoonnada

inay si sir ah ugu shaqeeyeen Soviet Union si ay u soo gudbiyaan macluumaadka nukliyeerka ee Maraykanka. Waxaa la aaminsan yahay inay ka qeyb qaatay barnaamijka Manhattan Project, gaar ahaan hawlgallada horumarinta hubka nukliyeerka. Julius waxaa la xiray 1950, Ethelna waxaa loo xiray 1951. Laba sano ka dib, waxay noqdeen labada qof ee ugu horreeya ee lagu toogto Maraykanka sababo la xiriira khiyaanooyinka ay u geysteen qaranka.

15. Aldrich Ames

Aldrich Ames wuxuu ahaa sirdoon sare oo ka tirsan CIA ee Maraykanka. Wuxuu u shaqeynayay Soviet Union oo uu si joogto ah ugu gudbin jiray macluumaad muhiim ah oo ku saabsan hawlgallada CIA iyo xogta ku saabsan sirdoonnada ka socda Maraykanka. Waxa uu ahaa mid ka mid ah sirdoonkii ugu halista badnaa ee taariikhda Maraykanka, maadaama xogta uu siiyay Ruushka ay keentay in la qabsado kuwa sirdoonka ahaa ee ku guda jiray hawlgallada Maraykanka. Waxaa la qabtay 1994, waxaana xukuman madaxaagu haku furto (xabsi daa'in).

16. Sidney Reilly –

Sidney Reilly, oo sidoo kale loo yaqaanay "The Ace of Spies," wuxuu ahaa basaas caan ah oo ka tirsanaa MI6 ee Ingiriiska. Wuxuu ku hawlanaa sirdoonka Russia iyo Soviet Union. Reilly wuxuu ahaa qof aad u khibrad badan oo ku dhex jiray siyaasadda iyo dhaqaalaha Russia, wuxuuna si joogto ah u dhexgeli jiray kooxo muhiim ah. Wuxuu damcay inuu ku soo warbixiyo xog muhiim ah oo la xiriirta goobaha dagaalka, isagoo sidoo kale halis ugu jiray in la qabto. Wuxuu ku dhintay Moscow waxaana la toogtay 1925 kadib markii la ogaaday inuu yahay sirdoon u shaqeynaya Ingiriiska.

17. Julia Child

Julia Child waxaa laga yaabaa in dadka badani aysan ka warqabin in ay ahayd Sirdoon intii ay ka shaqeynaysay OSS (Office of Strategic Services) ee Maraykanka, kaas oo markii dambe noqday CIA. Waxay u shaqeynaysay sirdoonka Maraykanka xilligii

X. Sirdoonnada

Dagaalkii Adduunka ee Labaad, waxayna ka qayb qaadatay hawlgallo gaar ah oo ku saabsan sirdoonka, gaar ahaan arrimaha milatariga. Waxay sidoo kale loo xiray sida gabar si toos ah uga qeyb qaadatay sameynta qalabyo iyo codsiyo sirdoon. Marka loo eego taariikhdeeda, waxay noqotay jilaaga caan ah xagga cunto ee Maraykanka.

18. William Stephenson (Intrepid) – Canadian Spy for Britain

William Stephenson, oo loo yaqaanay "Intrepid," wuxuu ahaa sirdoon sare oo ka tirsan British Security Coordination (BSC), oo ahayd hay'ad sirdoon oo ka shaqeysay New York intii lagu guda jiray Dagaalkii Adduunka ee Labaad. Stephenson wuxuu la shaqeeyay hay'adaha sirdoonka ee Maraykanka iyo Canada, isagoo ururinaya macluumaad muhiim ah oo ku saabsan Jarmalka iyo Soviet Union. Waxa uu aad uga shaqeeyay ilaalinta danaha Ingiriiska ee Ameerika, gaar ahaan la dagaalanka Nazi Germany iyo Japan.

19. David Cornwell (John le Carré)

X. Sirdoonnada

David Cornwell, oo loo yaqaanay John le Carré, wuxuu ahaa qoraa caan ah oo sidoo kale ka tirsan MI5 iyo MI6 ee Ingiriiska. Cornwell wuxuu si gaar ah ugu hawlgalay sirdoonka iyo siyaasadda xilliyada Dagaalkii Qaboobaa, waxaana uu noqday mid ka mid ah qoraaga ugu caansan ee sheekooyinka sirdoonka iyo dhibaatooyinka siyaasadeed. Qoraalladiisa, sida "The Spy Who Came in from the Cold", waxay noqdeen kuwo caan ah oo loo aqoonsaday xirfadda sirdoonka.

20. Chester L. Cooper –

Chester L. Cooper wuxuu ahaa CIA agent oo ka shaqeynayay hawlgallada sirdoonka ee Iran iyo Middle East. Waxa uu gaar ahaan ka qeyb qaatay dhismaha qorshayaasha sirdoonka ee xilliyadii 1950-70. Cooper wuxuu ka qeyb qaatay dib u habeynta siyaasadda Iran iyo hawlgallada siyaasadeed ee la xiriira siyaasadda CIA ee dalkaasi.

21. André Maginot

André Maginot wuxuu ahaa militari Faransiis oo caan ku noqday abuurista Maginot Line,

X. Sirdoonnada

oo ahayd xariiqo difaaca ee weyn ee loo sameeyay si looga hortago weerarada Jarmalka. Inkastoo uu si toos ah ugu lug lahaa hawlgalada milatari ee Faransiiska, waxaa la aaminsan yahay in fikradaha uu soo bandhigay ay ahayd kuwo si aad ah ugu lug lahaa sirdoonka. Tusaale ahaan, wuxuu si gaar ah ugu hawlgalay sirdoonka la xiriira dagaalka Adduunka ee Labaad iyo sidii loo dhisi lahaa difaac awood leh. Fikraddiisu waxay noqotay mid lagu jees-jeesay kadib markii Jarmalku ku weeraray Faransiiska 1940 iyaga oo ka maray dalalka kale.

22. Hassan Nasrallah

Hassan Nasrallah, oo ah hoggaamiyaha Hezbollah, wuxuu si dhow ula shaqeeyaa Iran iyo Syria, isagoo noqonaya mid ka mid ah dadka ugu awoodda badan ee sirdoonka Shiite Muslim ee gobolka Bariga Dhexe. Nasrallah wuxuu si aad ah ugu lug leeyahay siyaasadaha sirdoon iyo militari ee gobolka, gaar ahaan hawlgallada la xiriira Israel. Wuxuu khibrad ballaaran u leeyahay sidii ay Hezbollah u isticmaali lahayd xog ururinta, si looga hortago ama loo lafa-guro dagaallada.

Xiriirkiisa Iran iyo kooxda Quds Force ayaa sidoo kale ka dhigaya mid muhiim ah oo kaalin weyn ka ciyaara siyaasadda sirdoonka ee Syria iyo Lebanon.

23. Nikita Khrushchev

Nikita Khrushchev wuxuu ahaa madaxweynaha Soviet Union ee ugu caansanaa xilligii Dagaalkii Qaboobaa. In kasta oo uu caan ku yahay siyaasadihiisa iyo xiriirkiisa caalamiga ah, Khrushchev wuxuu kaloo ka qeyb qaatay hawlgallo sirdoon oo muhiim ah intii uu xilka hayay. Si gaar ah, wuxuu taageeray KGB iyo GRU si ay u ururiyaan xog muhiim ah oo la xiriira siyaasadda Maraykanka iyo khataraha nukliyeerka ee xilligaas. Khrushchev wuxuu noqday mid kamid ah hoggaamiyeyaasha ugu awoodda badan ee ku saabsan sirdoonka Soviet Union, isagoo si qoto dheer uga shaqeeyay difaaca iyo xasilinta dagaalka qaboobaha.

24. Alan Turing

X. Sirdoonnada

Alan Turing, oo loo yaqaan "aabaha kombiyuutarka," wuxuu ahaa cryptanalyst muhiim ah oo ka tirsan MI6 iyo GCHQ ee Ingiriiska. Turing wuxuu si gaar ah uga qeyb qaatay dagaalkii labaad ee adduunka, isagoo caawiye weyn u ahaa sidii loo jebin lahaa sirta Enigma machine ee Nazi Germany. Adeeggiisa wuxuu horseeday in ay fududaato hawlgallada militariga iyo sirdoonka ee ka dhanka ahaa Jarmalka, taas oo qayb ka ahayd guusha Ingiriiska iyo xulafada. Turing wuxuu sameeyay mashiinka loo yaqaan Turing Machine, kaasoo ah aasaaska kombiyuutarada casriga ah ee maanta.

25. Franklin D. Roosevelt

Franklin D. Roosevelt wuxuu ahaa madaxweynaha Maraykanka intii uu socday Dagaalkii Adduunka ee Labaad, waxaana loo yaqaannaa inuu ahaa "Spy Master" ee CIA ka hor iyo xilligii hore ee CIA-ga. Roosevelt wuxuu taageeray oo qayb ka ahaa Barnaamijka Manhattan iyo qorshayaal kale oo sirdoon ah, iyadoo hawlgalada sirdoon ee uu taageeray ay u suurtageliyeen Maraykanka inuu gaaro guulo badan intii

X. Sirdoonnada

lagu guda jiray dagaalka. Xiriirka uu la lahaa Alan Turing iyo adeegyada OSS (Office of Strategic Services) waxay caawisay si weyn sidii loogu guuleysan lahaa dagaalka.

Intaani waa 49 bog oo ka mid ah buugga oo 124 bog ah....

Si aad u heshid buugga oo dhammeystiran ka dalbo

+252616737649

+252616737648

Whatsappka...